İÇİNDEKİLER

ARAŞTIRMA ve UYGULAMA

YENİ MEDYA VE MAHREMİYETİN DÖNÜŞÜMÜ: FACEBOOK TÜRKİYE ÖRNEĞİ ***1-19***
Sefer KALAMAN

ARAŞTIRMA,LİTERATÜR ve İNCELEME

ÇEVRİMİÇİ MEDYA İLİŞKİLERİ: KURUMSAL WEB SAYFALARINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA ***1-19***
Gül COŞKUN DEĞİRMEN, Z. Beril AKINCI VURAL, İbrahim ÖZBÜKERCİ

EDİRNELİ NAZMÎ'NİN EDEBÎ ŞAHSİYETİ VE ESERLERİNE DAİR ***1-19***
Güler DOĞAN AVERBEK

CULTURAL FUNCTION OF ART AND SCIENCE IN ODYSSEY OF HUMANKIND: "PSYCHOANALYSIS OF THE MOVIE INTERSTELLAR" ***1-19***
Ali Barış KAPLAN

SPORDA CİNSİYETÇİLİK VE HABER METİNLERİNDE KADIN SPORCULARIN TEMSİLİ ***1-19***
Elif KÜÇÜK DURUR

BİLİMİN KÖKENLERİNE İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME ***1-19***
Cengiz ANIK

MEDYA GÖSTERİSİ VE BİREYLERİN METALAŞMASI: 'BU TARZ BENİM' YARIŞMASI ***1-19***
Tuba ÇETİNBAŞ

İKNA SÖYLEMİ VE SATIŞ STRATEJİLERİ BAĞLAMINDA TELEVİZYON REKLAM SLOGANLARI ***1-19***
Ozan OTAN

KÜRESELLEŞME ODAĞINDA SİNEMANIN ÜLKELERİN TANITIMINA KATKISI: ULUSLARARASI YARIŞMALARDA ÖDÜL ALAN TÜRK FİLMLERİNE, HALKLA İLİŞKİLER BAĞLAMINDA TÜRKİYE'NİN TANINIRLIĞINA İLİŞKİN ELEŞTİREL BİR YAKLAŞIM ***1-19***
Gülnur IŞIKLAR

ŞEVKET RADO'NUN TÜRK DERGİCİLİK SEKTÖRÜNE KATKILARI ***1-19***
Belkıs ULUSOY NALCIOĞLU, Aslı YAPAR GÖNENÇ

CİNSELLİK VE TOPLUMSAL CİNSİYET BAĞLAMINDA SİNEMANIN KADINA BAKIŞI ***1-19***
Mehmet Sefa DOĞRU

BAŞ EDİTÖR
Ali Murat KIRIK

BAŞ EDİTÖR YARDIMCILARI
Birgül ALICI
Gönül CENGİZ
Gülsüm ÇALIŞIR
Mihalis KUYUCU

EDİTÖRLER
Ayşe Gül SONCU
Emel POYRAZ
Enderhan KARAKOÇ
İbrahim Sena ARVAS
Korhan MAVNACIOĞLU
Nursel UYANIKER

YAYIN KURULU
Ayşen AKYÜZ
Ali Murat KIRIK
Ali BÜYÜKASLAN
Av. Fevzi PAPAKÇI
Av. Nazmi ARİF
Av. Onur BAYKAN
Cengiz ANIK
Ceyhan KANDEMİR
Emine DEMİRAY
Filiz AYDOĞAN BOSCHELE
Himmet HÜLÜR
Hayriyem Zeynep ALTAN
Onur BEKİROĞLU
Suat GEZGİN
Uğur GÜNDÜZ

TEKNİK EDİTÖR
Ozan KARABAŞ

İNGİLİZCE DİL EDİTÖRLERİ
Gülten GÖKDEMİR
Gökşen ARAS

İSTATİSTİK, ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME
Ahmet ARSLAN
Ahmet ÇETİNKAYA

SİSTEM EDİTÖRÜ
Ali Murat KIRIK

ULUSLARARASI EDİTÖRLER KURULU
Aashish KUMAR
Branka ARSIC
Bill BLAKE
Brad RAWLINS
Buck TILTON
Carolyn DINSHAW
Christopher CANNON
Christopher BASWELL
Claudio BENZECRY
Carlo GENNARELLI
David BELL
David BIANCULLI
Darran WELLS
Dennis QUINN
Emily C. BLOOM
George BACK
Isabella FREDA
Joseph BIERMAN
Julie CRAWFORD
John M. ARCHER
James ELI ADAMS
Jeremy BIRNHOLTZ
Jennifer J. BAKER
John CENCICH
JeaN A. CHRISTIAN
Jeremy NIELSEN
Joseph APPELT
Keith BRAND
Ken KALETA
Katherine BIERS
Kate BALDWIN
Leora CHERNEY
Mario MURILLO
Maygen CASSITY
Marcellus BLOUNT
Nita KEHOE
Nancy KAPLAN
Nicholas T. BOGGS
Pablo J. BOCZKOWSKI
Paul ARNTSON
Pamela CORKEY
Phil PATZMAN
Rives COLLINS
Rachel ADAMS
Scott POPE
Stacy WELLS
Sarah COLE
Susan CRANE
Thomas AUGST
Una CHAUDHURI
Wayne MONTGOMERY
Willie NOSEEP

HUKUK DANIŞMANLARI
Av. Fevzi PAPAKÇI
Av. Nazmi ARİF
Av. Onur BAYKAN

DERGİNİN TARANDIĞI İNDEKSLER

DERGİNİN TARANDIĞI İNDEKSLER

DERGİNİN TARANDIĞI İNDEKSLER

UHİVE
ULUSLARARASI HAKEMLİ İLETİŞİM VE EDEBİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
INTERNATIONAL PEER-REVIEWED JOURNAL OF COMMUNICATION AND HUMANITIES RESEARCH

ŞEVKET RADO'NUN TÜRK DERGİCİLİK SEKTÖRÜNE KATKILARI (1)

SEVKET RADO'S CONTRIBUTIONS TO THE TURKISH MAGAZINE INDUSTRY

Belkıs ULUSOY NALCIOĞLU[1], Aslı YAPAR GÖNENÇ[2]

[12]İstanbul Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, İstanbul / Türkiye

Öz: Bu çalışma kapsamında Şevket Rado'nun Türkiye'de dergi yayıncılığına katkıları irdelenmiştir. Çalışmamızın örneklemini Rado'nun çıkarmış olduğu dergiler oluşturmaktadır. Arka planda ise bu dergilerin yayımlanmış olduğu 1950-1970 yılları arasındaki siyasal ve toplumsal koşullar verilmeye çalışılmıştır. Dönemin en önemli özelliği de tüketim kültürünün hız kazanması ve toplumun alt katmanlarına doğru yayılmasıdır. Bu dönemde basının fikir gazeteciliğinden magazin basınına yönelişi bir başka değişle yazı yoğun yayıncılık anlayışından fotoğraf ağırlıklı habercilik anlayışına geçiş süreci Rado'nun yayımlamış olduğu dergiler aracılığıyla irdelenmiştir. Sonuç olarak yürütülen bu ampirik çalışma sonrası Şevket Rado'nun yayımlamış olduğu Doğan Kardeş, Hayat, Ses gibi dergilerin, dergicilik tarihinde oldukça önemli bir yere sahip olduğu, hatta günümüzde dahi neredeyse yeri doldurulamayacak bir konumda olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Dergicilik, Şevket Rado, Tüketim Kültürü, Liberal ekonomi, Hayat Dergisi

Abstract: In the extent of this study, contributions of Şevket Rado's magazine publishing were studied. The sample of the study is consists of Sevket Rado's published magazines. On the other hand political and social conjunctures between 1950-1970 were explained in this research. The most important feature of the term is the rise in consumption culture and spread of this to lower layers of society. In this study also transition from writing intensive publishing to photo based publishing were studied by Sevket Rado's magazines. As a consequence, based on the empirical study we can say that Sevket Rado's Dogan Kardes, Ses, Hayat magazines have an important place on magazine history even they are not irreplaceable.

Key Words: Sevket Rado, Magazine Publishing, Consumption Culture, Liberal Economy, Hayat Magazine

Doi: 10.17361/UHIVE.2017.1.0009

(1) ***Sorumlu Yazar: Belkıs ULUSOY NALCIOĞLU, İstanbul Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, İstanbul / Türkiye, bulusoy@istanbul.edu.tr,*** ***Geliş Tarihi / Received: 18.02.2017, Kabul Tarihi / Accepted: 30.03.2017, Makalenin Türü: Type of article (Araştırma – İnceleme / Research - Analysis) Etik Kurul Raporu: Yok – None of Ethics Committee***

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Ocak / Şubat / Mart – Kış Dönemi Sayı: 14 Yıl:2017 Jel Kodu: I12-Z1
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
January / February / March - Winter Semester Issue: 14 Year: 2017 Gel Code: I2-Z1
ID:358 K:416
www.uhedergisi.com
(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

GİRİŞ

Türkiye'de basının geç teşekkül etmesi, her şeyden önce bu alana dair tabandan gelen bir talebin olmayışına bağlı olup, nitekim Osmanlı'da ilk gazetecilik faaliyetleri Fransız Büyükelçiliği çalışanlarınca Fransız dilinde başlatılmıştır. Türkçe yayınlar ise bundan yaklaşık 30 sene sonra devlet eliyle çıkarılan gazeteler olmuştur. Türkçe yayınların talep görür hale gelmesi, ilk Türkçe gazetelerin yayımlanmasından çeyrek yüzyıl sonrayı bulmuştur.

Politika ve ekonomi haberleri ile resmi dairelerin duyurularıyla dolu olan ilk gazetelere toplumsal konular daha sonraları eklenmeye başlamıştır. Halktan gördüğü ilgi üzerine bu türden habercilik anlayışını güden gazeteler çoğalmaya başlamışsa da bu gazeteler yine de haberlerinden ziyade başyazıları için ve diğer özgün makaleleri için tercih edilen yayınlar olmuştur. Habercilik anlayışının ön planda tutulduğu gazetecilik formatı ancak Türkçe gazetelerin ortaya çıkışından yarım yüzyıl sonra gerçek anlamda belirmiştir. Bu yavaş gelişme seyrine rağmen Türkiye'de basın sağlam adımlarla ilerlemiştir. Yazılı basın sayı ve çeşitlilik anlamında zenginleşmeye devam etmiş, yayınların niteliği de her geçen gün artmıştır. İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle Avrupa devletlerinin silkinip yeniden toparlanma evresini takiben değişen politik ve ekonomik ortam Türkiye'yi de doğal olarak etkilemiştir. Türkiye'de tek parti devri kapanmış, çok partili döneme geçilmiş, bunu yeni ekonomi politikalarının devreye sokulması izlemiştir.

Savaş sonrasında demokrasi cephesinin dünyaya hâkim duruma geçmesiyle, Türkiye'nin siyasal rejimini demokratikleştirme zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Tabii tek neden bu değildir. Türkiye'deki mevcut toplumsal şartlar da diğer zorlayıcı etkendir. Savaş yıllarında alınan çeşitli toplumsal, siyasi, ekonomik tedbirlerin doğurduğu hoşnutsuzluk o derece ciddi bir hal almıştır ki, olası bir karışıklığa meydan vermemek için demokratik seçimler kaçınılmaz bir sonuç olmuştur (Karpat, 1996:125-129).

1930'lardan 1950'lere kadar karma ekonomi modeli ile birlikte dönemin belirgin iktisat politikası olarak korumacı ve devletçi sanayi anlayışı hâkimdir. Dünya ekonomisi büyük buhran yıllarını yaşarken, Türkiye ekonomisi de dışa kapalı bir ulusal sanayileşme denemesine girişmiştir. 1950'de ise demokrasiyi ve özel işletmeciliği geliştirme amacını öncelikli bir hedef olarak belirleyen Demokrat Parti, işadamlarının da desteğini alarak iktidara gelmiştir (Ahmad, 2012:133-134). Bu dönemde yeni yönetim ile birlikte ekonomi politikasında da bazı değişmeler meydana gelmiştir. NATO'ya girilmesini takiben temel iktisadi düşünce, kalkınmamış ülkeleri kalkındırmaya yönelik iktisat teorilerinden ibaret oldu-

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Ocak / Şubat / Mart – Kış Dönemi Sayı: 14 Yıl:2017 Jel Kodu: I12-Z1
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
January / February / March - Winter Semester Issue: 14 Year: 2017 Gel Code: I2-Z1
ID:358 K:416
www.uhedergisi.com
(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

ğundan, bu dönemde özel teşebbüs lehinde bir eğilim dikkati çekmiştir. Hatta iktisadi devlet teşekküllerinden bazılarının müteşebbislere satılması düşünülmüştür (Kılıçbay, 1999:103-104). Yanı sıra karayolları yapımının hızlanması nedeniyle ulaşım araçlarında yaşanan gelişme, kentleşmeyi yani köyden kente göçü arttırmıştır. Kırsal kesimden kentlere doğru yoğun göçle beliren işgücü, sanayinin canlanmasını sağlamıştır.

Dönemin en önemli özelliği de tüketim kültürünün hız kazanması ve toplumun alt katmanlarına doğru yayılmasıdır. Liberal ekonomiyi ve özel girişimciyi destekleyen bir siyaset güden Demokrat Parti iktidarı, "her mahalleye bir milyoner" ve "küçük Amerika" gibi sloganlarla sıradan insanların zenginlik ve tüketime yönlenmesini hedefleyen, refah örneği olarak Amerika'nın seçildiği bir politika gütmüştür. Özel işletmelerin desteklenerek sanayinin göreceli canlanmasıyla, Türk ekonomisinde dayanıklı tüketim mallarının ithal edilmesi yerine yerli üretimle desteklenmesi dönemi başlamıştır. Köyden kente göç olgusunun getirdiği hızlı kentleşme, iç pazarda tüketimin genişlemesinin yolunu açmıştır. Kentlileşen nüfusun gıda, giyim, eğitim ve sağlık gibi alanlarda tüketim ihtiyaçları artmış, dayanıklı tüketim malları edinme isteği canlanmıştır. 1950 sonrası ithalat ve ihracat için getirilen kolaylıklar nedeniyle dayanıklı-dayanıksız lüks tüketim ürünlerine olan talep çoğalmıştır. Özel girişim ve sermayeye dayanan liberal politikaları benimseyen Demokrat Parti zamanında, serbest piyasa ekonomisine ve kapitalizme ortam sağlayan politikalarla birlikte, araba ve ev eşyaları ithal edilmeye ve tüketilmeye başlanmıştır (Yavuz, 2013:231).

Henüz gazeteci patronların kontrolünde işleyen 1950'lerin basını, farklı siyasi ideolojilerin temsilcileri olan çok sayıda dergi ve gazetelerin, yanı sıra çok sayıda ana akım gazetelerinin faaliyet sürdüğü bir ortamdı. Popüler kültür ürünlerine, dolaylı olarak Amerikanlaşmaya yönelen bir toplumun varlığı çıplak gözle de fark edilmekteydi. Bu yıllarda dergicilik sektörü Batı'dan, özellikle de Amerika'dan etkilenmeye başlamıştır. Böylelikle Amerika'da yaygın olan ilgi çekici, sansasyonel haberlere yer veren dergicilik anlayışı ülkemizde de benimsenmiştir. Şevket Rado da bu tarzı benimsemiş ve dergicilik alanına başarıyla uygulamış yayıncılarımızdan biridir. Henüz, 20 Haziran 1946 tarihli Akşam gazetesindeki yazısında geçmişteki Avrupa hayranlığının değerden düştüğünü, onun yerine Amerika hayranlığının geldiğini belirterek "kıta değiştiren modayı bari bu sefer gülünç hale gelmekten kurtarsak!" diyecektir (Cantek, 2005:63).

AİLEDEN GAZETECİ RADO

Asıl adı Şevket Hıfzı olan Rado, Üsküp yakınlarındaki Radovişte'de doğmuştur. Babası

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Ocak / Şubat / Mart – Kış Dönemi Sayı: 14 Yıl:2017 Jel Kodu: I12-Z1
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
January / February / March - Winter Semester Issue: 14 Year: 2017 Gel Code: I2-Z1
ID:358 K:416
www.uhedergisi.com
(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Vâizzâdeler'den Hıfzı Bey, anne tarafından büyük babası Selânik'te birkaç gazete çıkarmış olan Mustafa Bey'dir. Balkan Harbi sırasında, henüz 9 aylıkken ailesi İstanbul'a göç ederek Fener'e yerleşmiştir. Şevket Hıfzı Rado, ortaokulu Vefa Orta Mektebi'nde okumuş, lise öğrenimini Pertevniyal Lisesi'nde tamamlamıştır. Aileden gazetecilik mesleğine aşinalığı olan Şevket Rado, lisede okurken Fransızca öğretmeni olan Nurullah Ataç'ın sevgisini kazanmış, okulun son senesindeyken onun yardımıyla 1932 yılında, Halil Lütfi Dördüncü'nün sahibi olduğu Son Posta gazetesinde düzeltmen olarak işe başlamıştır. Liseyi gündüz okuyup, gece düzeltmenlikle birlikte muhabirlik de yapmıştır (Kanık, 2002:15). Döneminin en nitelikli ve çağdaş kurumlarından ve öğretmenlerinden almış olduğu eğitim, ileride benimseyeceği batıya dönük gazetecilik anlayışı için iyi bir alt yapı oluşturmuştur.

Gazetede çalışırken İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne devam etmiş ve ikinci sınıfta kaydını Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne aldırmıştır. Fakülteyi bitirince yeniden İstanbul'a dönen Rado, 1939'da Akşam gazetesinde fıkra yazarlığına başlamış ve bu yazılarını yirmi beş yıl sürdürmüştür. Ayrıca liselerde sosyoloji ve edebiyat öğretmenliği yapmış, bunun yanı sıra İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Enstitüsü'nde "Yazı Türleri" dersi vermiştir. 1945 yılında Yapı ve Kredi Bankası'nın basın ve yayın işlerini yürütmeye başlamış ve Doğan Kardeş matbaalarını kurmuştur. Aynı yıl Doğan Kardeş, 1947'de Aile ve 1952'de Resimli Hayat dergilerini yayımlamıştır. 1956'da Hayat dergisini çıkarmaya başlamıştır. 1961 yılında yayımına başladığı Ses mecmuası, sinema, tiyatro ve radyo dergisi olarak magazin yayıncılığı sahasında büyük başarı elde etmiştir. Hayat Tarih Mecmuası (Şubat 1965 - Aralık 1982, Nisan 1978'den itibaren Hayat Tarih ve Edebiyat Mecmuası) da alanında önemli bir boşluğu doldurmuştur. Hayat Spor, Hayat Ayna, Hayat Resimli Roman halkın büyük ilgisini gören, aranan yayınlar olmuştur. Rado, 1975'te Akbank Kültür Yayınları tarafından dört ayda bir yayımlanan Türkiyemiz dergisinin genel yayın yönetmenliğini üstlenmiştir. Ölümüne, yani 1988 tarihine kadar Tercüman gazetesinde pazar günleri sohbet yazıları yazmıştır (Törenk, 2007:390-391).

DOĞAN KARDEŞ'LE BAŞLAYAN DERGİCİLİK SERÜVENİ

Şevket Rado'nun Yapı Kredi Bankası çatısı altında yayımladığı ilk dergi ilk sayısı 23 Nisan 1945'de yayımlanan Doğan Kardeş çocuk dergisi olmuştur. Yapı Kredi'nin kurucusu Kazım Taşkent, oğlu Doğan 10 yaşında İsviçre'de Alplerdeki bir kayak tesisinde yaşanan bir heyelanda yaşamını yitirince onun anısına bir dergi yayımlaya karar vermiş böylelikle Doğan Kardeş çocuk dergisi ortaya

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Ocak / Şubat / Mart – Kış Dönemi Sayı: 14 Yıl:2017 Jel Kodu: I12-Z1
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
January / February / March - Winter Semester Issue: 14 Year: 2017 Gel Code: I2-Z1
ID:358 K:416
www.uhedergisi.com
(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

çıkmıştır. Başlangıçta aylık olan dergi daha sonra haftalık olarak basılmaya başlamıştır. 1978 yılına kadar aralıksız olarak bin 174 sayı yayımlanmıştır. Bu tarihte yayımına 10 yıl ara verilen dergi Ekim 1988'de yeniden çıkarılmaya başlanmış, Aralık 1993'e kadar 63 sayı neşrolunmuştur. 3. Yayın dönemi 2008-2011 yılları arası olan dergi 38 sayıdan sonra tekrar kapanacaktır. Dergi çocukların yeteneklerini ortaya koymalarına olanak tanımış ve sayfalarında onların yazılarına yer vermiştir. Geçmişte Doğan Kardeş'te yazmış bugün ünlü olmuş kişiler arasında Suna Kan, İdil Biret, Pınar Kür, Garo Mafyan, Sevin Okyay, Müjdat Gezen gibi isimler yer almaktadır (Gönenç, 2005: 713-726).[1]

Derginin içinde yazılar ve karikatürlerin yanı sıra çizgi romanlar da bulunmaktadır. Eğitici, öğretici ve eğlenceli içeriğiyle çocukların yeni sayısını dört gözle beklediği, ailelerin ise severek çocuklarına aldıkları nitelikli bir çocuk dergisi olmuştur Doğan Kardeş. Dergi ile aynı adı taşıyan matbaasında, Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayi AŞ'de derginin yanı sıra nitelikli yayınlarda basılmıştı. "Tolstoy'dan 17 Hikâye" kitabıyla başlayan yayıncılık serüveni, 500 civarında kitap yayınıyla 1988 yılına kadar sürmüş ve Doğan Kardeş dergisinin yanı sıra Şevket Rado'nun idaresinde farklı mecmualarla da desteklenmiştir.

1 http://kitap.ykykultur. com.tr/yky-hakkinda/tarihce

Şevket Rado, 1947 yılında Aile dergisini "ev dergisi" ibaresiyle, Yapı ve Kredi Bankası'nın yayını olarak, Bankanın kültür ve sanat danışmanlığını da yürüten Vedat Nedim Tör ile birlikte yayımlamıştır. Rado,bu dönemde aynı zamanda Akşam gazetesinde fıkra yazarlığına da devam etmiştir. İlk sayısı Nisan ayında çıkan dergi, 3 aylık periyotlarla küçük boyda yayınlanmıştır. Aile, yaşam, ev işleri, sağlık, çocuk konularını işlemiştir. Dergide Sait Faik Abasıyanık, Halide Edip Adıvar, Nurullah Ataç, Falih Rıfkı Atay, Yahya Kemal Beyatlı, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Ahmet Muhip Dranas, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Abdülhak Şinasi Hisar, Oktay Rıfat Horozcu, Atilla İlhan, Orhan Veli Kanık, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Refik Halit Karay, Ahmet Hamdi Tanpınar, Cahit Sıtkı Tarancı gibi meşhur edebiyat insanlarının eser ve yazıları da yayınlanmıştır.

Edebi içeriği kuvvetli olan dergi, döneminin diğer edebiyat dergileriyle de zaman zaman polemiklere girmiş, edebi tartışmalara dâhil olmuştur (Deliorman, 2004:36-39). Kasım 1952 yılına kadar toplam 23 sayı yayımlanmıştır.

"HAYAT"LA RENKLENEN HAYATLAR…

Şevket Rado, Aile dergisi henüz yayındayken Mayıs 1952'de aylık olarak Resimli Hayat Dergisi'ni yayımlamaya başlamıştır. Bu dergi de Yapı ve Kredi Bankası'nın yayını olarak

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Ocak / Şubat / Mart – Kış Dönemi Sayı: 14 Yıl:2017 Jel Kodu: I12-Z1
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
January / February / March - Winter Semester Issue: 14 Year: 2017 Gel Code: I2-Z1
ID:358 K:416
www.uhedergisi.com
(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

çıkmıştır. Dergi 1955 yılında haftalık olarak çıkmaya başlamış,1956 yılından itibaren Hayat dergisi adını almıştır. Fransız Paris-Match dergisi örnek alınarak düzenlenmiştir. Fransız Paris Match dergisi de, sansasyonel Amerikan tarzı habercilik anlayışından esinlenerek, bol resme ve güncel konulara ağırlık veren bir dergidir. Hayat Dergisi, o dönem için yeni, değişik ve oldukça pahalı bir basım tekniği olan tifdruk baskı (derin/çukur baskı) tekniği ile basılan ve uzun yıllar beğeniyle okunan haftalık aktüalite dergisi olmuştur.[2] Yazı işleri müdürlüğünü sırayla Hikmet Feridun Es, İbrahim Çamlı, Sadun Altuna, Çetin Emeç, Mehmet Kayabal, Seyfettin Turhan üstlenmiştir. Nezihe Araz, Semiha Es, Yılmaz Öztuna, Naşit Hakkı Uluğ, Rakım Çalapala, Nihat Menteşe yazar kadrosunda yer alan isimlerdendir.

Hayat ilk sayısında 193 bin adet satarak Türkiye'de bir ilke imza atmıştır. 1958-1968 yılları arasında tirajı 200 binler civarına ulaşmıştır ki, bugün bu tiraja hiç bir dergi yaklaşamamaktadır. Şevket Rado, Hayat dergisinde kapanana kadar devamlı olarak her hafta sohbet köşesinde yazılarını yazmıştır. Derginin sahibi öncekiler gibi Yapı ve Kredi Bankası'dır.

Kapak tasarımı son derece sade olan Hayat dergisinin içeriği ise son derece gösterişli başlıklarla oluşturulmuş haber ve röportajlardan oluşmuştur. Kapağında çoğu zaman ünlü Hollywood yıldızları ile meşhur devlet adamları ve siyasetçilerin eşleriyle birlikte görüldükleri fotoğrafların yer aldığı Hayat dergisinde konu yelpazesi çok geniş tutulmuştur. Türkiye'den ve yurtdışından sinema sanatçılarının, modellerin vs. hayat hikâyeleri ile haklarındaki en son haber ve röportajlara yer verildiği dergide, yine Doğulu ve Batılı siyasetçilerin özellikle özel yaşamlarına dair magazinel yönü ağır basan havadisler de çokça kullanılmıştır. Bu tür havadislerde devlet adamları ve siyasetçilerin modern görünüşlü eşleriyle olan fotoğraflarının kullanılması tercih olunmuştur.

Hayat dergisinde, Türk ve dünya modasından örnekler, son trendler bolca görsel kullanılarak aktarılmış, saç ve makyaj tasarımlarındaki eğilimler örneklendirilerek sunulmuştur. Dergi, saydığımız magazin yönü ağır basan bu tür yayınlarının yanı sıra daha ciddi içerikli yazı ve haberleri de sayfalarına taşımıştır. Türk ve dünya edebiyatının ünlü isimlerine dair bilgilendirici yazıların yer aldığı dergide, edebiyatçıların çeşitli eserlerinin tanıtıldığı bölümler de bulunmaktadır.

Ayrıca ünlü Türk sanatçılarıyla yapılmış röportajlara da yer ayrılmıştır. Derginin ilgiyle okunan yazıları arasında gezi yazısı örnekleri ile özel röportajlar da önemli yer tutmaktadır. Hikmet Feridun Es'in kaleminden çıkan

2 (http://www.medyakronik.com/arsiv/basintarh_arv18.htm, 05.11.2004.)

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Ocak / Şubat / Mart – Kış Dönemi Sayı: 14 Yıl:2017 Jel Kodu: I12-Z1
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
January / February / March - Winter Semester Issue: 14 Year: 2017 Gel Code: I2-Z1
ID:358 K:416
www.uhedergisi.com
(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

yazılarla okurlar kimi zaman Bahreyn'e, Kuveyt'e, Bağdat'a, Fransa'daki Cannes Film Festivaline, Japonya'nın meşhur hamamlarına giderken kimi zaman da Anadolu Yörüklerinin hayatlarına dâhil olabilmişlerdir. Bazen de Ahmet Rasim'in 19. yüzyıl sonu İstanbul'una dair aktardığı gündelik hayata ilişkin bilgi ve fotoğraflarla İstanbul nostaljisi yaşamışlar, hatta 1909 yılının 31 Mart'ında gerçekleşen kanlı ayaklanma ve sonrasında İstanbul'un keder ve endişeye boğulduğu günlerdeki haline de fotoğraflarıyla birlikte tanık olabilmişlerdir.

Dergi modern aile dergisi formatındadır. Derginin içinde bulmaca, fal, karikatür, fotoromanlar, pembe romanlar yer almıştır. Bunun yanı sıra Ramazan aylarında rutin olarak ramazan yazılarına yer verirken, örneğin Nisan 1957'de Muğla'nın Fethiye ilçesine büyük zarar veren deprem gibi güncel konuları da ihmal etmemiştir. Bu tür haberleri olay yerinden çarpıcı fotoğraflar ile ayrıntılı bir biçimde okurlarına aktarmıştır. Derginin fotoğraf kadrosunda derginin fotoğraf müdürlüğünü yapmış olan Ara Güler'in yanı sıra, Ozan Sağdıç, Sami Güner, Şemsi Güner, Fikret Otyam, ilk Türk kadın savaş muhabiri ve fotoğrafçı Semiha Es gibi isimler de bulunmaktaydı.

Refik Halit Karay'ın "Karlı Dağdaki Ateş", Halide Edip Adıvar'ın "Akile Hanım Sokağı" ve "Kızıl Hançerler", Kerime Nadir'in "Sisli Hatıralar" gibi romanları Hayat Mecmuası'nda tefrika edilmiş romanlardandır. Aynı zamanda dergide spor haberlerine de yer verilmiştir.

Derginin kâğıdı ithal olarak getirilmektedir. Bu nedenle 15 Haziran 1956 tarihli 11. sayısından sonra altı ay süre ile kâğıt yokluğundan yayımına ara vermiştir. İkinci döneminde ithal kâğıda basılan, renkli kapakları ve derginin ortasında yayımlanan tam sayfa resimleri ile büyük ilgi uyandıran bir dergi olmayı sürdürmüştür. 1970'lerdeki siyasal ortamda işlevini kaybetmiş ve 1979 Temmuz'unda Basın-İş Sendikasının da katıldığı grevden olumsuz etkilenerek son sayısını 6 Temmuz 1979'da yayımlayarak kapanmıştır. Satışa çıkarılan dergi Kemal Uzan tarafından satın alınmış ve 1980'lerin sonuna kadar Star Medya Grubu'nun bir parçası olarak aynı adla çıkarmaya devam etmiştir.

Şevket Rado'nun girişimleriyle, Hayat dergisinin 1950 ve 60'lı yıllarda gördüğü büyük ilginin de sağladığı girişim cesaretiyle Hayat adı bu sefer de bir genel kültür ansiklopedisinin ismine verilerek, 1961 yılında Hayat Ansiklopedisi'nin yayımına başlanmıştır. Rado tarafından "Bilimden sanata, tarihten coğrafyaya, bitkilerden hayvanlara, hayatta her zaman karşılaşacağınız olaylara kadar çeşitli konular üzerinde en özlü bilgileri bir araya toplamış" (Hayat Aile Ansiklopedisi, 1964:8) ansiklopedi olarak nitelenen Hayat Ansiklopedisi fasiküller halinde toplam 6 cilt

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Ocak / Şubat / Mart – Kış Dönemi Sayı: 14 Yıl:2017 Jel Kodu: I12-Z1
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
January / February / March - Winter Semester Issue: 14 Year: 2017 Gel Code: I2-Z1
ID:358 K:416
www.uhedergisi.com
(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

olarak yayınlanmıştır. 1961 yılında fasiküller halinde yayınlamaya başladığı Hayat Ansiklopedisi gerçekten de büyük yankı uyandırmış ve 150 bin adetten fazla satmıştır.

Rado, "Okuyucuların gösterdiği büyük ilgiye istinaden çeşitli konular üzerinde, daha çok, bir ailenin duyacağı ihtiyacı karşılayan bilgiler"in verildiği" (Hayat Aile Ansiklopedisi, 1964:8) Hayat Aile Ansiklopedisi'ni "Kadın, ev, sağlık" ibaresiyle 2 cilt halinde 1964 senesinde yayınlamış; yanı sıra yine fasiküller halinde adeta bir belgesel niteliği taşıyan Hayat Hayvanlar Ansiklopedisi'ni 1966 yılında Hayat Yayınlarından çıkarmıştır. Çocuklara yönelik hazırlanan Hayat Küçük Ansiklopedi yine aynı yayınevinden 1969 senesinde; gençlere yönelik hazırlanan Yeni Hayat Ansiklopedisi ise Doğan Kardeş Yayınlarından 1973'de okurlara sunulmuştur (Atılgan, 1989:84-85).

Hayat Yayınlarından çıkan bir başka dergi Hayat Resimli Roman olmuştur. Bir dönem tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yaygın olan fotoroman okuma alışkanlığı Hayat Resimli Roman aracılıyla daha da yaygınlık kazanmıştır. Her sayısında 3-4 fotoromana yer verilen Hayat Resimli Roman'da, ayrıca yerli ve yabancı yazarların meşhur romanları da tefrika olunmuştur. Yeşilçam oyuncularından röportaj ve haberlerin de sayfalarına sıkıştırıldığı bu yayın da özellikle bayan okurlardan yoğun ilgi görmüş, okuma alışkanlığının kazandırılması ve sürdürülmesinde olumlu etki yaratmıştır. Pek çok okur her hafta bayilere koşarak fotoroman almıştır. Bu durumu her hafta merakla beklenen televizyon dizileriyle kıyaslamak mümkündür. Her pazartesi yayımlanan derginin kapağı renkli, iç sayfaları siyah beyazdır. Fotoromanlarda dönemin yabancı ünlü sanatçılarının yer aldığı görülmektedir. Kimi zaman yerli fotoromanlara da rastlamak mümkündür.

Hayat, Ses ve Hayat Resimli Roman dergilerinin ilavesi olarak ayda bir kez yayınlanan ve para ile ayrıca satılmayan Hayat Ayna'nın ilk sayısı 1 Aralık 1970 tarihlidir. Çok çeşitli ve keyifli konular dergide yer bulabilmiştir. Renkli ve bolca fotoğraf kullanılarak hazırlanan bu dergide; "C vitamini damar sertliğini önlüyor", "Arı sokması romatizmaya iyi geliyor" gibi başlıklarla hazırlanan sağlık haberlerinin yanı sıra hıfzıssıhha haberleri; "Evlilikte uygulanacak mutluluk oyunları", "Kadınlar neden karate öğreniyor?" gibi ilgi çekici başlıklarla hazırlanan ve daha çok kadın okurlara hitap edecek türde yazı ve haberler yer almıştır. Ancak içerik sadece bu türden yumuşak konulu haberlerle sınırlı kalmamıştır. "Bir şairin portresi: Neyzen Tevfik", "Boğaz'da eski bir asma köprü", "Türklerde tek Tanrı inancı" gibi edebi, tarihi konular ile birlikte "Enerji buhranı", "Rusya'da günlük hayat", "Oksijenimizi nasıl bitiriyoruz?" gibi aktüel konular da yayınlanmıştır. Ayna'nın

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Ocak / Şubat / Mart – Kış Dönemi Sayı: 14 Yıl:2017 Jel Kodu: I12-Z1
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
January / February / March - Winter Semester Issue: 14 Year: 2017 Gel Code: I2-Z1
ID:358 K:416
www.uhedergisi.com
(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

her sayısında "Ayın Mini Romanı", "Fal" ve "Okuyuculara anket" kısımları da yer almıştır. Bilindiği üzere para ile satılması koşulunu yerine getirmediği halde Hayat Ayna'yı "dergi" olarak zikrettik. Şöyle ki, bu özelliğinin dışında içerdiği konuların zenginliği, kaliteli ve özgün fotoğraf kullanımı, bir derginin ihtiva etmesi gereken şeklî diğer tüm unsurları yerine getiriyor olması buna sebeptir.

HAYAT TARİH MECMUASI

1965 Şubat'ında aylık olarak yayımlanmaya başlayan Hayat Tarih Mecmuası ise, gelmiş geçmiş tüm tarih dergileri içinde hâlâ aşılamamış bir tepe noktasını oluşturmaktadır. Şevket Rado'nun sahibi olduğu, Yılmaz Öztuna yönetimindeki dergi, hem orijinal konuları hem görsel malzeme ve baskısı hem de döneminde 100 bini aşan satışıyla bir ilk olmuştur.[3]

Günümüz popüler tarih dergilerinin ilk örneklerinden olduğunu söylemek mümkündür. Buna karşın dergide ünlü imzaların yazdığı konular, ciddi arşiv malzemesi oluşturmaktadır. "Popüler bir dergi olmak ve geniş bir kesime hitap edebilmek için hemen hemen her sayıda klasik tarih dışındaki birçok konuda yazı yayınlanmış, böylelikle tarihin yanı sıra bir kültür ve edebiyat dergisi görüntüsü korunmaya çalışılmıştır." (Özbek, 1992:53).

Hayat Tarih Mecmuasında Türk ve dünya tarihine dair çok geniş yelpazede hazırlanmış yazılara rastlamak mümkündür. Dergide İslamiyet öncesi Türk tarihi, Anadolu medeniyetleri tarihi, Türk-İslam medeniyetleri tarihi, Osmanlı tarihinin hemen tüm dönemleri, milli mücadele tarihi, Cumhuriyet tarihine dair siyasi ve toplumsal tarih konulu yazılar yer alır. Yine Osmanlı'da yerel yönetim teşkilatlarının tarihsel gelişiminin yer aldığı yazılar yer alırken, şehircilik tarihi, biyografi, önemli kişiler tarafından kaleme alınan mektuplar, hatırat, arkeoloji, antropoloji, sanat tarihi, iletişim tarihi konulu çok sayıda yazılar da bulunur. Hatta spor kulüplerimizin tarihi konulu yazı dizisi spor tarihimiz açısından önemli bir kaynak teşkil edecek niteliktedir.

Osmanlı'dan itibaren Türkiye'ye komşu ülkelerin siyasi ve toplumsal tarih konularına değinilen dergide, dünyanın çeşitli bölgelerinde yerleşik toplum ve ülkelere ilişkin tarihi bilgilerin aktarıldığı yazılar da yer almıştır. Bir yazıda Kızılderililerin tarihi anlatılırken, bir diğerinde son Rus Çarı ve ailesinin yaşamı hikâyemsi bir üslupla oluşturulan sürükleyici bir dille aktarılmıştır. Suudi Arabistan'ın doğuşu, Peru'daki Vicus medeniyeti, Titanic faciası, SS Teşkilatı ve Himmler konulu yakın ve uzak tarihe ışık tutan makaleler dergi okurlarının ilgisine sunulmuştur.

"Karikatür", "Ülkeler ve İnsanlar", "Tarihe Akan Bir Ay" başlıklı bölümlerle birlikte

3 (Büyükyıldırım, www.bilim.org/turkiyede-gecmisten-gunumuze-tarih-dergileri)

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Ocak / Şubat / Mart – Kış Dönemi Sayı: 14 Yıl:2017 Jel Kodu: I12-Z1
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
January / February / March - Winter Semester Issue: 14 Year: 2017 Gel Code: I2-Z1
ID:358 K:416
www.uhedergisi.com
(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

kitap tanıtımlarının yapıldığı "Kitaplar Arasında" derginin hemen her sayısında düzenli olarak yer almıştır. Yine neredeyse tüm sayılarda yer alan Tarih Bilmecesi bölümü ile okur mektuplarına ve yorumlarına yer vererek yazılı iletişimde geri bildirim olgusunun işlerlik kazanabilmesine olanak sağlayan "Tarih Postası" adlı bölüm de derginin hedef kitlesiyle iletişimini kuvvetlenmesine olanak sağlamıştır.

Renkli hazırlanan kapaklarında daha çok tarihi kişiliklerin fotoğraflarıyla, Türkiye'den şehir ve tarihi yapıların fotoğrafları kullanılmıştır. Derginin iç sayfalarında da bolca büyük boy fotoğraf kullanımına özen gösterilmiştir. Başından itibaren "Aylık kültür mecmuası" ibaresiyle çıkan derginin adı Nisan 1978'de Hayat Tarih ve Edebiyat Mecmuası olarak değiştirilmiştir. Dergi, Rado'nun oğlu Mehmet Rado'nun imtiyaz sahipliğinde çıkmıştır. Derginin her sayısı Şevket Rado'nun bir makalesi ile başlamış olup, adı ve imtiyaz sahibi değişmiş görünse de içerik ve üslup aynı kalmış, yalnızca edebiyat konulu yazı ve şiirler bir nebze artmıştır. Dergi 1982 yılına kadar yayınlanmıştır.

ÇOK "SES" GETİREN MAGAZİN MECMUASI…

Şevket Rado'nun kontrolünde çıkan dergilerden en çok ses getireni ise hiç kuşku yok ki Hayat Yayınları A.Ş. tarafından çıkarılan "haftalık, sinema, tiyatro mecmuası" Ses'tir. İlk sayısı 25 Kasım 1961 tarihlidir. Oldukça pahalı bir teknik olan tifdruk ile kaliteli bir kâğıda, özenli bir baskı ile gerçekleştirilen dergi, uzun yıllar magazin dergiciliğinin öncülüğünü yapmıştır (Evren, 1984:84). Daha sonra "haftalık aktüalite, sinema, tiyatro, müzik mecmuası" ibaresiyle yayınlanır olmuştur. Renkli basın anlayışı bu dergide de devam ettirilmiştir. Yerli ve yabancı sinema ve tiyatro oyuncuları ile ses sanatçılarının yaşam öyküleri, ilişkileri, haklarındaki son haber ve gelişmeler, yeni çıkan film ve plaklar, filmlerin kamera arkası hikâyeleri, özel röportajlar, ilgi çekici fotoğraflarla ve akıcı, kolay anlaşılır bir Türkçe ile okurlara aktarılmıştır. Dergide bol ve büyük boy fotoğraf kullanımına, büyük puntolarla hazırlanmış çarpıcı başlık ve spotlara başvurulmuştur.

Özellikle kapak yıldızı müsabakaları, yayınlandığı tarih münasebetiyle Yeşilçam sinemasının revaçta olduğu bu yıllarda sinemamıza birçok önemli oyuncu kazandırmıştır. Rado'nun kontrolünde hazırlanan bu dergide de okur memnuniyetini sağlamak amacıyla okurla iletişim kurulmasına azami dikkat sarf edilmiştir. Ses okurları kapak yıldızı müsabakalarına katılıma davet olunmuş, yıldıza 100 bin lira mükâfat da beraberinde sunulmuştur. Her sayının iç sayısında bir ünlünün posteri okurlara hediye edilmiş, okur mektuplarına yer verilmiş, hatta düzenlenen ufak yarışma-

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Ocak / Şubat / Mart – Kış Dönemi Sayı: 14 Yıl:2017 Jel Kodu: I12-Z1
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
January / February / March - Winter Semester Issue: 14 Year: 2017 Gel Code: I2-Z1
ID:358 K:416
www.uhedergisi.com
(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

lar yoluyla, katılan okurlar arasından çekilen kura sonucu belirlenenlerin Türkan Şoray ile telefonla irtibat kurmaları, Belgin Doruk tarafından bizzat kendi evinde ağırlanmaları sağlandığı gibi yine dergilerde verilen kuponlardan istenilen miktarı biriktirip çekilişe katılan ve kazanan okurlara Avrupa seyahatleri, hatta yazlık villa, apartman dairesi gibi daha büyük ödüller de hediye edilmiştir. Yine Ses, "ellerinde orijinal hikâyeler bulunan okuyucularına faydalı olabilmek amacı ile" senaryo yarışması da düzenlemiştir. Dergi yönetimi, 1964 yılından itibaren de okuyucularının oyları ile belirlediği en iyi yapımcı, yönetmen, en iyi kadın ve erkek oyuncu ve yardım oyunculara da ödüller vermiştir. Tüm bunlar Ses'e olan ilginin üst düzeylere ulaşmasına yol açmıştır.

1972'ye kadar Çetin Emeç'in de Hayat dergisi ile birlikte yazı işleri müdürlüğünü yaptığı dergi, 1980'lerde Şevket Rado'dan eski Yeni İstanbul sahiplerinden Kemal Uzan' a devrolmuş, Burçak Evren'in deyişiyle, "giderek kötü bir yönetim ve sinema kültüründen yoksun bir kadroyla eski değerini yitirerek sıra işi bir sinema dergisi haline gelmiştir" (Evren, 1984:87).

SPORA MAGAZİN KATINCA…

Hayat ve hatta Ses dergilerinin izinden giden ve ilk sayısı 1970 yılında yayımlanmaya başlayan Hayat spor dergisi, gerek fotoğrafları gerekli renkli konularıyla dönemin en ilgi gören haftalık spor dergilerinden olmuştur. Derginin hedef kitlesi yalnız erkekleler sınırlı tutulmamıştır denilebilir. Futbol yıldızlarının yaşam hikâyeleri, başarı öyküleri, gönül ilişkilerine dair yazı ve haberler, aile yaşamları, ünlülerin maç tahminleri gibi magazin yönü ağır basan haberler bol görsel eşliğinde dergide yer almıştır.

Önemli maçlar fotoroman formatında okuyuculara sunulmuştur. Ayrıca teknik direktör ve futbolcular kafalarının üzerine çizilen konuşma baloncuklarıyla diyaloğa sokulmuştur. Dergi sayfalarında günümüzde olduğu gibi en geniş yeri futbol tuttuğu halde, diğer spor dalları da ihmal edilmemiştir. Dergide "Karate aldı yürüdü", "Güreşteki Çalışma Planı", "Avrupa Atletizm Şampiyonasında son altın madalya" gibi yazılara rastlamak mümkündür. Çeşitli uluslararası spor organizasyonlarına dair bilgi ve Türk sporcuların bu organizasyonlara katılımı; "Türk Spor Tarihi" adlı yazı dizisi de yine Hayat Spor'da yer alan bilgilendirici, eğitici yazılara örnek teşkil eder.

Hayat Spor'da da diğer Hayat yayınlarında olduğu gibi okurlarla yakın iletişime önem verilmiş, her hafta mutlaka "Haftanın Mektubu" bölümüne yer ayrılmıştır. Yine dergi sayfalarında Muhammed Ali, Franz Beckenbauer gibi dünyaca tanınmış sporcuların ya da Cemil Turan, Tezcan Ozan gibi sevilen

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Ocak / Şubat / Mart – Kış Dönemi Sayı: 14 Yıl:2017 Jel Kodu: I12-Z1
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
January / February / March - Winter Semester Issue: 14 Year: 2017 Gel Code: I2-Z1
ID:358 K:416
www.uhedergisi.com
(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

Türk futbolcuların yaşam öykülerini okumak mümkündür.

Şevket Rado yönetimindeki bu yayınlar, 1979'da Hayat Yayınlarının Kemal Uzan'a devrine kadar devam etmiş, bir kısmı tamamen sonlanırken bir kısmı da eski özelliklerinden uzaklaşmıştır.

SONUÇ

Bu çalışmanın kapsamında da görüldüğü gibi Şevket Rado, Yapı Kredi Bankası'nın da büyük desteği ile bir dönem yayıncılık alanında çok etkin bir kişilik olarak karşımıza çıkmaktadır. Yayımlamış olduğu dergilerin her biri döneminde büyük bir ilgi görmüş ve ses getirmiştir.

Hatta günümüzde dahi o dönemki ele aldığı konular ve içerikleriyle ilgiyi üzerlerine toplayabilmektedirler. Şevket Rado'nun, gerek kullandığı yeni basım teknolojisi gerek örnek aldığı Amerikan tarzı dergicilik anlayışıyla dergicilik tarihimizde yeni bir dönemin başlangıcını yaptığını söylememiz mümkündür.

Rado'nun döneminde dergicilik alanına bu denli ilgi gösterilmesinin en temel sebeplerinden biri, dergiciliğe başladığı ilk yıllarda Türk halkının henüz televizyon ile tanışmamış olmasını sayabiliriz. Hatta televizyon yayıncılığına geçiş yapıldıktan sonra dahi, ilk dönem televizyon yayıncılığı anlayışımızın kamu yayıncılığı olması ve tek kanalla yürümesi göz önünde bulundurulduğunda, Rado'nun dergilerinin bugünkü özel televizyon kanallarının yerini tuttuğunu da söylememiz yanlış olmayacaktır.

Elbette günümüzde iletişim teknolojilerinin ve sosyal medyanın ulaştığı nokta basılı dergilerden uzaklaştığımızı söylememize yol açabilir. Ancak günümüzdeki temel sorun içeriksel sorunlardır. Hedef kitlesine yönelik belli bir boşluğu bulup o alana yönelik içerikle oluşturulacak dergiler günümüzde de okur bulmakta zorluk çekmeyecektir.

Ekonomi-politik ve toplumsal koşulların da dergilerin kaderlerini belirleyici roller oynadığını göz ardı edemeyiz. Liberal ekonomi koşullarını destekleyen Demokrat Parti iktidarı döneminde yayın hayatına başlattığı Hayat Dergisi'nde ve takip eden neşriyatında Rado, mevcut ekonomi-politik ortama uygun bir içerik sunmuştur okurlarına. Dayanıklı tüketim mallarının ithalinin yanı sıra yerli üretimin de başladığı bu dönemde, bu türden ürünler maddi anlamda daha kolay ulaşılabilir hale gelmiştir. Kentli nüfusun arttığı ve zirai faaliyetlerden sıyrılıp, sanayi sahası ya da hizmet sektörüne çalışan olarak dâhil olduğu, mesai saatleri ile maaşa tabi olduğu bir dönemdir bu dönem aynı zamanda. Amerikanlaşmanın da etkisiyle hayatı kolaylaştıran ürünlere çalışan kesimin gereksinimi de artmıştır dolayısıyla. Rado'nun yayınlarındaki yerli ve yabancı ses, sahne ve sinema sanatçılarının,

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Ocak / Şubat / Mart – Kış Dönemi Sayı: 14 Yıl:2017 Jel Kodu: I12-Z1
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
January / February / March - Winter Semester Issue: 14 Year: 2017 Gel Code: I2-Z1
ID:358 K:416
www.uhedergisi.com
(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

yanı sıra moda dünyasından isimlerin tüketim alışkanlıklarını da gözler önüne sermeye yönelik içerik ve görsellerin kullanımıyla, bu yeni yaşam tarzı okurların belleklerine girme imkânı bulmuştur. Dergilerin düzenli okurları bir nevi bu yaşam tarzını destekleyen kitleyi temsil etmiştir. Çünkü dergilerin okurları bilinçli ve ısrarlı tüketicileridirler. Dönemin popüler kültür ürünleri ve bunlara bolca yer ayıran Rado yayınları ile okurlara görsel ve içeriksel bir şenlik sunulmuş, dönemin siyasi ortamından, yakın geçmişin karamsar ve yoksunluklarla dolu savaş ortamından sonra, akılları boşaltan, boş vakitleri hoşça geçirmeye olanak sağlayan, bu arada gündelik yaşam gailesinden kısa süreli de olsa uzaklaşmaya ortam hazırlamıştır. Dolayısıyla her yayının kaderinin içinde bulunduğu toplumsal ve siyasal koşullara da bağlı olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır kanaatimizce.

Aynı zamanda Şevket Rado'nun bu yayınları, basın sektörüne sadece gazeteci patronların hâkim olduğu ve ekonomik açıdan büyük sıkıntılar yaşadıkları bir ortamda, bir bankanın sermaye desteği ile yayınlıyor olması da, reklam geliri ve finansal sorunlar yaşamaması gibi konularda zorluklarla karşılaşmamasını sağlamıştır. Bu da dergilerinin uzun soluklu olmalarına olanak tanımıştır.

Rado'nun çıkarmış olduğu dergiler dergicilik tarihimiz açısından getirdiği yeniliklerin yanı sıra içeriksel olarak da Türk okurunun yoğun ilgisini kazanmış olmasından dolayı önemli bir yere sahiptir. Bu dergiler günümüzde dahi ilgiyle okunabilecek tarzda dergiler olma özelliklerini taşımaktadırlar. Bu dergilerin başarısı 1970'li yıllardaki Türk basınında magazinleşme olgusunun da öncülüğünü yapmıştır.

KAYNAKÇA

AHMAD, F., (2012). Modern Türkiye'nin Oluşumu, 11. bs., Kaynak Yayınları, İstanbul

ATILGAN, D., "Türkçe Genel Kültür Ansiklopedilerinde Kütüphane, Kütüphaneci ve Kütüphanecilik Maddeleri", Türk Kütüphaneciliği III

BÜYÜKYILDIRIM, Ü., "Türkiye'de Geçmişten Günümüze Tarih Dergileri", http://www.bilim.org/turkiyede-gecmisten-gunumuze-tarih-dergileri.

CANTEK, L., (2005). Gündelik Yaşam ve Basın (1945-1950) Basında Gündelik Yaşama Yansıyan Tartışmalar, Yayınlanmamış Doktora Tezi, AÜ SBE Gazetecilik Anabilim Dalı

DELİORMAN, A., (2004). Işıklı Hayatlar: Nihat Sami Banarlı-Ekrem Hakkı Ayverdi-Samiha Ayverdi, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul

EVREN, B., (1984). Türkiye' de Dergiler ve Ansiklopediler – Başlangıcından Günümüze Sinema Dergileri – (1849-1984), Gelişim Yayınları, İstanbul

GÖNENÇ, Y. A., (2005). "Çocuk İçin Dergilerin Önemi", II. Uluslararası Çocuk ve İletişim Konferansı ve II. Uluslararası Çocuk Filmleri Festivali, İstanbul, 4-6 Nisan 2005, s. 713-726

HAYAT AİLE ANSİKLOPEDİSİ., (1964). *Hayat Yayınları, İstanbul*

KANIK, O. V., (2002). Şevket Rado'ya Mektuplar, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul

KARPAT, K., (1996). Türk Demokrasi Tarihi, Afa Yayınları, İstanbul

KILIÇBAY, A., (1999). Türk Ekonomisi, Bilim Teknik Yayınevi, İstanbul

ÖZBEK, N., (1992). "Hayat Tarih Mecmuası", Tarih ve Toplum Dergisi, Sayı: 103, Temmuz 1992

TÖRENEK, M., (2007). "Rado, Şevket", TDV İslam Ansiklopedisi, yıl: 20, cilt: 34, s. 390-391

YAVUZ, Ş., (2013). "Türk Toplumunun Tüketim Toplumuna Dönüşmesinde Reklamcılığın Rolü", İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, Sayı 36 /Bahar

İNTERNET KAYNAKLARI

http://www.medyakronik.com/arsiv/basin-tarh_arv18.htm, 05.11.2004

http://kitap.ykykultur.com.tr/yky-hakkinda/tarihce

UHİVE
www.uhedergisi.com
Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Ocak / Şubat / Mart – Kış Dönemi Sayı: 14 Yıl:2017 Jel Kodu: I12-Z1
International Peer-Reviewed Journal Of Communication And Humanities Research
January / February / March - Winter Semester Issue: 14 Year: 2017 Gel Code: I2-Z1
ID:358 K:416
www.uhedergisi.com
(ISO 18001-OH-0090-13001706 / ISO 14001-EM-0090-13001706 / ISO 9001-QM-0090-13001706 / ISO 10002-CM-0090-13001706)
(MARKA PATENT NO: TRADEMARK)
(2015/04315- 2015-GE-18972)

EXTENDED ABSTRACT

In the extent of this study, contributions of Şevket Rado's magazine publishing were studied. The sample of the study is consists of Sevket Rado's published magazines. On the other hand political and social conjunctures between 1950-1970 were explained on this research. The most important feature of the term is the rise in consumption culture and spread of this to lower layers of society. Democrat Party, who supports liberal economy and private entrepreneurs, makes policy "to every street one millioner" and "little USA" slogans to push people to consumption and wealth. By supporting private business instead of importing durable goods domestic production term had started. Rapid urbanization brought about by immigration had caused increase in domestic market. The need of urbanized people to food, health, education and clothing had increased and also desire to acquire durable consumer goods had alived. With increasing popular goods consumption noticed that there is tendency to become American. In these years magazine publishing was affected from West, especially from America. In this way magazine publishing based on sensational, interesting news was accepted in Turkey. Sevket Rado, also had accepted that way and applied to his journal successfully. Sevket Rado's magazines contain local and universal cinema, theatre players, singers and actors/actresses' life stories, their private life and last news about them, latest plates and films, special interviews with many pictures, big print and easy language. Besides actors, actresses and singers, people from fashion were the subject of the magazines. The readers of these magazines are who supports of that lifestyle aware, insistent people. In these days people had started to work in industry and service sector, agricultural activities had decreased therefore people had for life enhancing products. As consequence on Sevket Rado's magazines news with many pictures and less writing to spend leisure time, mind blowing, to forget difficulties of life and have good time and enjoy. One of the most important cause of Rado's popularity is that there is no television in those days. Also there were one public channel for years and in absentia of private television broadcasting Rado's magazines had played that role and became popular. With actual and artistic news, Rado's magazines had become important in our publishing history and with two hundred thousands sale had arrived irreplaceable record .